1.Укыту предметын үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәләре

Сыйныф: 6 “А”.
Уку планы буенча туган әдәбиятыннан: 35 сәг.
Атнага: 1 сәг.

Программа түбәндәге документлар нигезендә төзелде:

1. Программа: Татарстан РеспубликасыМәгарифһәмфәнминистрлыгы. Урта (тулы) гомуми белеем бирү мәктәбендәрус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1 — 11 нче сыйныфлар). Төзүче – авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р. Л. Малафеева, Г.М. Әхмәтҗанова, 2017 ел.
2. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем учреждениясе “Аерым предметларны тирәнтен өйрәнүче Алексеевск 2 нче уртагомуми белем бирү мәктәбе”нең төп гомуми белем бирү баскычында төп гомуми белем бирү программасы.
3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем учреждениясе “Аерым предметларны тирәнтен өйрәнүче Алексеевск 2 нче урта гомуми белем мәктәбе”нең 2018-2019 уку елына укыту планы (№1 педсовет протоколы, __ ________ 2018 ел).

Дәреслек: Мотыйгуллина Ә.Р. Ханнанов Р.Г., Гыйзәтуллина Э.Х.”Татар әдәбияты”.Рус телендә төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек.(татар телен өйрәнүче укучылар өчен) 6 нчы сыйныф.2кисәктә.Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2014ел.

6 нчы сыйныф укучыларның әзерлек дәрәҗәсенә таләпләр:

– әдәби әсәрләрне, сүзләрен дөрес әйтеп, йөгерек уку;
– авторның әйтергә теләгән фикерен аңлау, үз мөнәсәбәтен белдерү, өлешләргә бүлә һәм планын төзи белү;
– әдәби − теоретик төшенчәләрне рус әдәбият белеме белән тәңгәлләштерү;
– татар әдәбиятының дөнья культурасында тоткан урынын аңлау;
– авторларның тормыш юлы һәм иҗаты турында кыскача күзаллау;
– 6 нчы сыйныф өчен минимумга кергән әсәрләрнең кыскача эчтәлеген, төп геройларын, күтәрелгән проблеманы белү;
– 10 −12 татар, рус, чит ил язучысы, шагыйрьләре исемнәрен һәм алар язган әсәрләрне белү;
– 3 − 4 сәнгать әһеленең тормышы, иҗаты турында мәгълүматлы булу;
– Казан һәм Татарстан төбәгендәге мәдәният учаклары (музей, театр, концерт залы, һ. б.), балалар матбугаты турында белү;
– төрле халыкларның фольклор үрнәкләрен татар халык авыз иҗаты белән чагыштыру;
– төрле халыкларның киң таралган мифларыннан хәбәрдар булу, берничә мисал китерә белү;
– 5 мәкаль, 5 әйтемне русча эквивалентлары белән истә калдыру;
– мәкаль белән әйтем, миф белән әкият, халык җыры белән автор җыры арасындагы аерманы белү;
– төрле авторларның 2 − 3 шигырен яттан сөйли белү;

– сүзлекләр, энциклопедияләр, Интернет-ресурслардан файдаланып, үзенә кирәкле материалны табу;
– төрле темаларга проект эше яклау;
– әдәби әсәрне тормыш белән бәйләп, үз гамәлләренә бәя бирү.

II. Укыту предметының эчтәлеге

«Үрнәк программа»га кертелгән әдәби әсәрләр минимумы:

1. Г.Тукай, «Шүрәле» әкият-поэмасы, «Туган авыл» шигыре;
2. М.Гафури, «Ана» шигыре;
3. Һ.Такташ, «Мокамай» поэмасы;
4. М.Җәлил, «Чәчәкләр» шигыре;
5. Ә.Еники, «Туган туфрак» хикәясе;
6. Г.Бәширов, «Туган җирем — яшел бишек» повестеннан «Язгы сабан туйлары» өзеге.

Мифлардан чынбарлыкка. Халык авыз иҗаты. Балалар фольклоры (бишек җырлары, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр һ.б.). Әдәбият теориясе. Фольклор. Халык авыз иҗаты. Мифлар. Татар халык мифлары. «Шүрәле», «Шүрәлене ничек алдарга?» «Су иясе», «Өй иясе», «Дедал белән Икар» мифлары. Язучылар иҗатында мифик геройлар. Рабит Батулланың “Албасты” пьесасы. Миф.Мифик геройлар. Мәкальләр һәм әйтемнәр. Мәкаль белән әйтемнең аермасы. Татар мәкальләре һәм әйтемнәренең русча эквивалентлары. 47 Әдәбият теориясе. Мәкаль, әйтем. Халык моңнары: җырлата да, елата да... Халык җырлары. Халык җырларының жанрлары. Йола җырлары. Йола бәйрәмнәреннән Сөмбелә бәйрәме. Чуваш халык бәйрәме Чуклеме. Тарихи җырлар. “Көзге ачы җилләрдә” җыры. Уен җырлары. “Кәрия-Зәкәрия” җыры. Әдәбият теориясе. Халык җырлары. Халык җыры жанрлары. Йолалар, йола җырлары. Тарихи җырлар. Уен җырлары. Г.Тукайның “Туган тел” шигыре. Г.Тукайның “Туган авыл” шигыре. Композитор А.Монасыйпов турында кыскача белешмә. Татарстан Республикасы гимны.Гимнның дәүләт символы булуы. Гимн . Кадерле син, кеше-туганым! Нәкый Исәнбәт. Язучы турында кыскача белешмә.“Өч матур сүз” шигыре. Әдәбият теориясе. Лирик герой. Сынландыру. Мәҗит Гафури. Әдип турында кыскача белешмә. «Әтәч белән Сандугач» мәсәле. “Ана” шигыре. Әдәбият теориясе. Мәсәл. Габдулла Тукай. Шагыйрьнең тормыш юлы, иҗаты турында мәгълүмат. “Шүрәле” әкият-поэмасы. Г.Тукай әкиятләренә иллюстрацияләр авторы – Байназар Әлменов. Фәрит Яруллин. Композитор турында белешмә. “Шүрәле” балеты. Г.Тукайның «Шүрәле» әкият-поэмасына балет язылу. Балет авторлары Ф.Яруллин, Ә.Фәйзи, Л.Якобсон турында мәгълүмат. Әдәбият теориясе. Балет. Муса Җәлил. Шагыйрьнең тормыш юлы, сугыш чоры иҗаты, “Моабит дәфтәрләре” турында мәгълүмат. “Чәчәкләр” шигыре. Әдәбият теориясе. Символ, строфа. Әмирхан Еники. Әдип турында кыскача белешмә.“Туган туфрак” хикәясе. Энҗе карлар явып үткән... Галимҗан Ибраһимов. Әдип турында кыскача белешмә. “Кар ява” хикәясе. Кави Нәҗми. Шагыйрь турында кыскача белешмә. “Кызыклы хәл” шигыре. Мәрзия Фәйзуллина. Тормыш юлы, иҗаты турында кыскача белешмә. “Чыршының күлмәкләре” шигыре. Резеда Вәлиева. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат.“Нәни чыршы” шигыре. Туфан Миңнуллин. Тормыш юлы турында мәгълүмат “Акбай һәм Кыш бабай” пьесасы. Акыл — тузмас кием, белем — кипмәс кое. Каюм Насыйри. Әдип турында кыскача белешмә. “Әбүгалисина” кыйссасы. Әдәбият теориясе. Кыйсса. Габделхәй Сабитов. Язучы турында кыскача белешмә. “Чүкеч” хикәясе. Әдәбият теориясе. Хикәяләү. Абдулла Алиш. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат.“Әни ялга киткәч” хикәясе. Фәнис Яруллин. Әдип турында кыскача белешмә.“Кояштагы тап” хикәясе. Әдәбият теориясе. Притча. Гөлшат Зәйнашева. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат.“Кем булырга?” шигыре. Мәгъсүм Латыйфуллин.

Язучы турында кыскача белешмә.“Сәйдәшнең юл башы” хикәясе. Әдәбият теориясе. Биографик әсәр. Салих Сәйдәшев. Композиторның тормыш юлы, иҗаты турында белешмә. С.Сәйдәшев исемендәге Зур концерт залы, музее, һәйкәле. Равил Фәйзуллин. Шагыйрь турында кыскача мәгълүмат.“Бердәнбер” шигыре. Ил өстендә илле дустың булсын. Дәрдемәнд. Әдип турында кыскача белешмә. “Ике туган” хикәясе. Һади Такташ. Шагыйрь, аның балачагы турында мәгълүмат.“Мокамай” поэмасы. Әдәбият теориясе. Поэма. 48 Ренат Харис. Әдип турында кыскача белешмә. Аның төрле яклы иҗаты.“Серле алан” пьесасы. Әдәбият теориясе. Символик образ. Диалог. Монолог. Эльмира Шәрифуллина. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат.“Дуслык, чын дуслык!” шигыре. Шигырьнең эчтәлеге, төзелеше. Дуслыкның көче турында уйлану. Шәүкәт Галиев. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Дуслык балы” шигыре. Шигырьнең строфалары, рифмалары, троплар. Көлке көлә килә... Шәүкәт Галиев. “Курыкма, тимим”, “Атлап чыктым Иделне” шигырьләре. Фаил Шәфигуллин. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Ике тиен акча” хикәясе. В.Радлов “Шаян кеше” хикэясе. Һәр фасылың гүзәл, табигать! Роберт Әхмәтҗанов. Шагыйрь турында кыскача мәгълүмат.“Иртә әле...” шигыре. Әдәбият теориясе. Пейзаж. Гәрәй Рәхим. Шагыйрь турында кыскача мәгълүмат.“Апрель” хикәясе. Әдәбият теориясе. Портрет. Гомәр Бәширов. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Туган ягым – яшел бишек” повестеннән өзек. Сурәтләү чаралары. Сабантуй бәйрәме тарихы. Лотфулла Фәттахов. Рәссамның тормышы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Сабантуй” картинасы. Балалар өчен чыга торган газета-журналлар.“Сабантуй” журналы

Эчтәлек	Сәгать саны
1. Мифлар дөньясыннан — чынбарлыкка.	4
2. Халык моңнары: җырлата да, елата да...	5
3. Кадерле син, кеше-туганым!	10
5. Акыл — тузмас кием, белем — кипмәс кое.	5
6. Ил өстендә илле дустың булсын.	3
7. Көлке көлә килә...	4
8. Һәр фасылың гүзәл, табигать!	4
Барысы:	35

111. Төп уку эшчәнлеге төрләре күрсәтелгән тематик планлаштыру

№	Дәрес темасы	Уку эшчәнлеге төрләре	Үткәрү вакыты	
1 зур әдип шагыйрь ул...	Халык ул, ул,	«Халык авыз иҗаты» схемасы белән эш, дәреслек, эш дәфтәрендә биремнәр, рус халык авыз иҗаты белән чагыштырып, мисаллар китерү.		

2	Һич сине куркытмасыннар шүрәле, җен һәм убыр...	«Халык авыз иҗаты» схемасы белән эш, дәреслек, эш дәфтәрендә биремнәр, чылбыр буенча уку, чылбыр буенча сөйләү, җөмләләр төзү.	
3	Су асты галәмәт-ләре.	Парлап, төркемләп сөйләшү, ишетеп аңлау, рольләргә бүлеп уку, сәнгатьле уку, җөмләләр төзү, башка халыкларның мифлары белән чагыштыру.	
4	Мифлар бүген дә онытылмый.	Сорауларга җавап эзләү, ишетеп аңлау, рольләргә бүлеп уку, әсәрдә автор әйтергә теләгән фикерне табу, әдәби әсәр турында фикер алышу, проект эшенә әзерлек.	
5	Халык җырла-ры — иң кадерле мирас.	«Халык авыз иҗаты» схемасы белән эш, ишетеп аңлау, дәреслек, дәфтәр белән эш, парлап сөйләшү, сүзлек белән эш, җыр тыңлау, өйрәнү.	
6.	Халык җырла-рында — тарих чагылышы.	Җырлар тыңлау, ишетеп аңлау, яңа сүзләр белән эш, фронталь әңгәмә, дәреслек, дәфтәр белән эш, парлап сөйләшү — үз фикереңне әйтү, Интернеттан тарихи җырлар турында мәгълүмат табу.	
7.	Уйный-быз да, җыр-лыйбыз да.	Сәнгатьле уку, чылбыр буенча уку, халык җырына яңа куплет уйлау, җырлы уен өйрәнү, видеоязмада татар биюе карау, милли киемгә орнаментлар ясау	
8	Шигъ-рияттә — халык күе.	Бер уен җырын яттан сөйләү, тыңлап аңлау, сәнгатьле уку, фронталь эш, төркемнәрдә эш, аудиоязма тыңлау, дәреслек белән эшләү, дәфтәрдә эш, презентация карау.	
9.	Җырсыз кеше — канатсыз кош.	Телдән журнал әзерләү, төркемнәрнең чыгыш ясавы, диалогик сөйләм, чылбыр буенча сорау — җавап.	
10	Иң кадерле кешеләр.	Фронталь әңгәмә, язучы турында презентация ясау, карау, шигырьне тыңлап аңлау, сәнгатьле уку, рольләргә бүлеп уку, дәреслек, дәфтәр белән эш.	
11.	Анага бала кадерле,	Рольләргә бүлеп уку, шигырьне тыңлау, сүзлекчә белән эшләү, сәнгатьле эшләү, парларда яки	

	балага ана кадерле.	төркемнәрдә эшләү, яңа материалның таныш әсәрләр белән бәйләнешен табу.	
12.	Г.Тукай-ны биргән, җырлар-да җыр-ланган ямьле Казан арты...	Презентация карау, төркемнәрдә биремнәр үтәү, әкият-поэманы тыңлау, сүзгә-сүз тәрҗемә итү, ярымтавыш белән уку, сәнгатьле уку, сайлап уку, чылбыр буенча уку, парлап сөйләшү.	
13.	Барыбызг а да таныш Шүрәле.	Дәреслек, дәфтәр белән эш, яңа сүзләрне активлаштыру — сүзләр, җөмләләр төзү, рольләргә бүлеп уку, сайлап уку, мультфильм карау.	
14.	Чәчәк-ләр — матур-лык һәм үлемсез-лек сим-волы.	Дәреслек, дәфтәр белән эш, парлап сөйләшү, шигырьне тыңлап аңлау, ярымтавыш белән уку, чылбыр буенча сәнгатьле уку, эчтәлек буенча фикер алышу, шигырьгә анализ ясау.	
15.	Рәхәт булса да торган җир, сагынды ра туган ил.	Презентация ярдәмендә язучы тормышы белән танышу, төркемнәрдә фикер алышу, ишетеп аңлау, сүзлекчә белән эш, укыганны тәрҗемә итү, сораулар, биремнәр үтәү, таблица тутыру.	
16.	Энҗе карлар ява.	Портретлары буенча язучыларны тану, яңа сүзләрне истә калдыру, язучы биографиясен уку, сораулар төзү, җавап бирү, презентация карау, караган буенча фикер алышу, һава торышы турында сөйләү.	
17.	Мәрхә-мәтле булыйк!	Язучы тормышы белән танышу, презентация карау, кош исемнәрен истә калдыру, дәреслек, дәфтәр белән эш, парларда сөйләшү.	
18.	Табигать — безнең байлыгы быз.	Проект эшен яклап, төркемнәрнең чыгыш ясавы, яңа әсәр белән танышу, сәнгатьле уку, эчтәлек буенча фикер алышу.	
19.	Бәйрәм-нәр кирәк сезгә дә,	Сорауларга җавап эзләү, ишетеп аңлау, рольләргә бүлеп уку, әсәрдә автор әйтергә теләгән фикерне табу, әдәби әсәр турында фикер алышу	

	кирәк һәммә-безгә дә!		
20.	Күп укыган — күп белер.	Презентация ярдәмендә язучы тормышы белән танышу, төркемнәрдә фикер алышу, ишетеп аңлау, сүзлекчә белән эш, укыганны тәрҗемә итү, сораулар, биремнәр үтәү, таблица тутыру.	
21.	Ни чәч-сәң — шуны урыр-сың.	Сүзлек белән эш, парлап сөйләшү, мөстәкыйль укып, төп мәгълүматны аңлау, дәреслек, дәфтәр белән эш, презентация карау, фикер алышу.	
22.	Тырышкан — табар, ташка кадак кагар.	Язучы тормышы белән танышу, презентация карау, инструмент исемнәрен истә калдыру, дәреслек, дәфтәр белән эш, парларда сөйләшү.	
23.	Эшләгә-нең — кешегә, өйрәнгә-нең — үзеңә. Егет кеше-гә җитмеш төрле һө-нәр дә аз.	Дәреслек, дәфтәр белән эш, парлап сөйләшү, яңа сүзләрне төрле фигыль формаларына кую, җөмләләр төзү, план төзү, укыганны гади җөмләләр белән кыскача сөйли белү.	
24.	Эш кеше-не тәрбия-ли, ялкау-лык — боза. Ялган әйткән — тотылыр...	Презентация ярдәмендә язучы тормышы белән танышу, төркемнәрдә фикер алышу, ишетеп аңлау, сүзлекчә белән эш, укыганны тәрҗемә итү, сораулар, биремнәр үтәү, хронологик таблица тутыру, план төзү.	
25.	Шагыйрь үткән юл.	Презентация ярдәмендә шагыйрь тормышы, ул яшәгән чор белән танышу, төркемнәрдә фикер алышу, ишетеп аңлау, сүзлекчә белән эш, укыганны тәрҗемә итү, сораулар, биремнәр үтәү, сәнгатьле уку.	
26.	Әкият-тәге ике бала кебек...	Дәреслек, дәфтәр белән эш, парлап сөйләшү, поэманы тыңлау, аңлау, ярымтавыш белән уку, чылбыр буенча сәнгатьле уку, эчтәлек буенча фикер алышу, поэмага анализ ясау.	
27.	Бәхетне, шатлыкны сакларга кирәк.	Ишетеп аңлау, рольләргә бүлеп уку, әсәрдә автор әйтергә теләгән фикерне табу, әдәби әсәр турында фикер алышу, Р.Харисның рәсемнәре буенча җөмләләр төзү.	

28. .	Еллык контроль эш	контроль эш	
29.	Хаталар өстендә эш	Хаталар өстендә эш	
30.	Шәүкәт Галиев — юмор остасы.	Фронталь әңгәмә, язучы турында презентация ясау, карау, шигырьне тыңлап аңлау, сәнгатьле уку, рольләргә бүлеп уку, дәреслек, дәфтәр белән эш.	
31	Акбай белән Карабай.	Хикәяне уку, төп эчтәлекне аңлау, фикер алышу, парлап сөйләшү, фигыльләрне, сыйфатларны табу, алар белән җөмләләр төзү, төп геройларны сурәтләү, план төзү, план буенча сөйләү.	
32.	Җәйге иртә.	Шагыйрьнең тормыш юлы белән танышып, хронологик таблица тутыру, шигырьне тыңлау, ярымтавыш белән уку, чылбыр буенча уку, сайлап уку, яңа сүзләрне өйрәнү, парлап сөйләшү.	
33.	Дөнья матур булсын өчен, әни кирәк.	Дәреслек, дәфтәр белән эш, парлап сөйләшү, яңа сүзләрне төрле фигыль формаларына кую, җөмләләр төзү, план төзү, укыганны гади җөмләләр белән кыскача сөйли белү.	
34.	Көтеп алган Сабантуй.	Яңа сүзләрне язу, эчтәлек буенча төркемнәрдә фикер алышу, әсәргә җиңелчә әдәби анализ ясау, сораулар һәм биремнәр, әсәрне өлешләргә бүлү, план төзү, план буенча гади җөмләләр белән сөйләү.	
35.	Кабатлау, йомгак-лау.	Тест, «Тапкырлар, зирәкләр клубы», викториналар, музейларга экскурсияләр, китапханәдән җәйге каникулга китап алу.	